

Fotoskolan:

Så tar du spännande fotbollsbilder

Fotboll bjuder på ett Eldorado av känslor, personligheter och spännande ögonblick att fånga med kameran. Med hjälp av sportfotografen Björn Lindgren tar vi oss in i fotbollens fantastiska motivvärld.

text _____ **Amy Lagerman**   foto _____ **Björn Lindgren**

Investerar i ett riktigt bra teleobjektiv, gärna med zoom. Bra objektiva är en förutsättning för bra bilder.

DET VAR GUDS hand som hjälpte Maradona göra mål i Mexico-VM 1986 – i alla fall om man får tro på honom själv. Senare samma match gjorde han en soloräd från mittplan och sparkade in bollen ytterligare en gång i målet – ett än mer ikoniskt mål i fotbollshistorien. Argentinas supportrar gick bananer på läktaren och England kickades ut ur VM. En välkänd legend för alla fotbollsfans som fortfarande brister ut i respektfulla »oh» och »ah» när de försöker göra prestationen rättvisa.

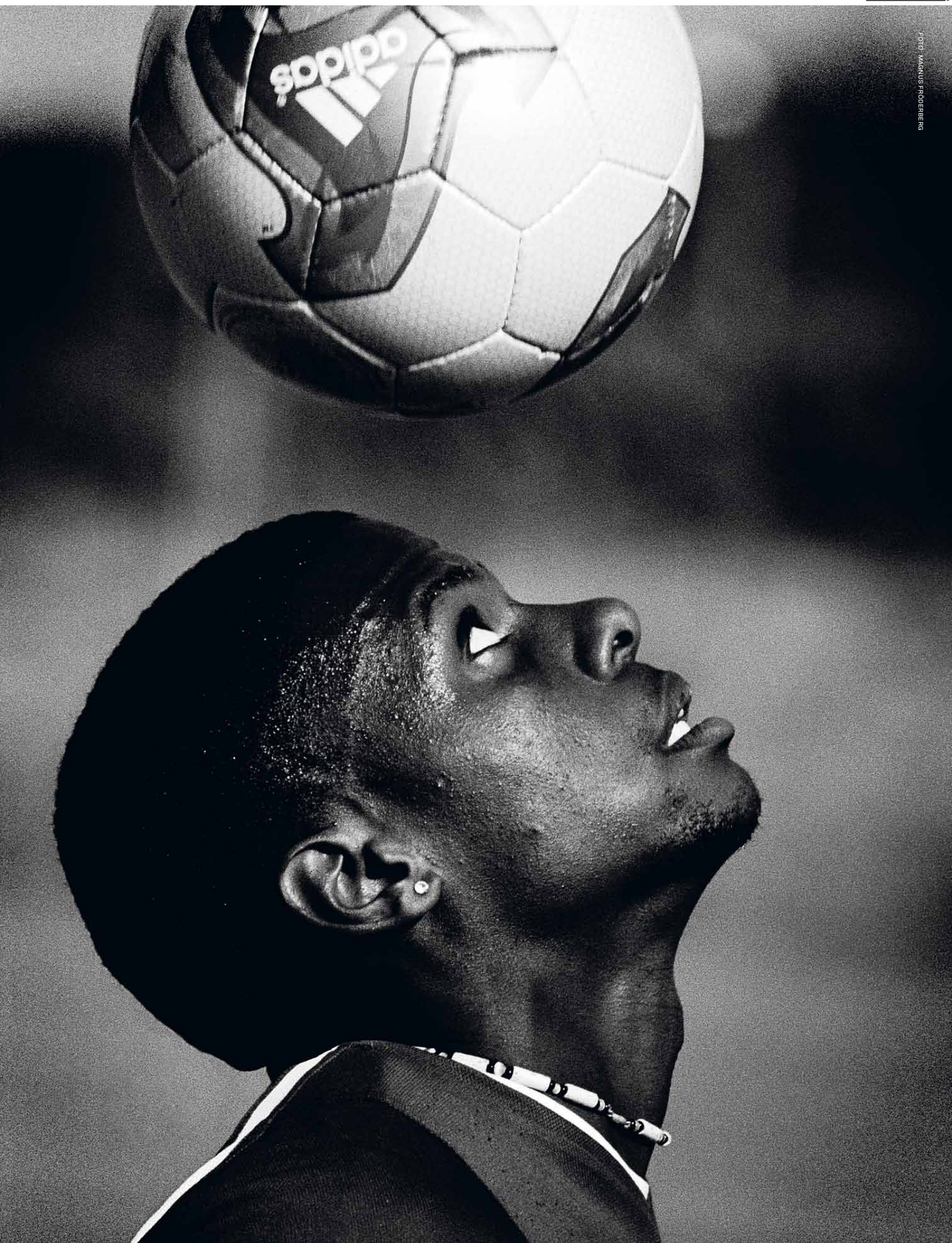
Men oavsett om du får gäshud när du kollar på fotbollsmatcher eller tycker det är bortkastad tid att titta på när folk leker med en boll kan du räkna med att få en rejäl kick av själva fotbollsfotograferingen.

Med kameran vid fotbollsplanen ställs du nämligen inför en sällan skådad utmaning utan krav på en personlig relation till vare sig spelarna eller spelet. Det enda som krävs är vaksamhet, snabba reflexer och en smula fantasi.

Frilansfotografen Björn Lindgren levererar fotbollsbilder åt Scanpix utan att egentligen bry sig ett smack om tabellerna. Här delar han med sig av sina bästa tips.

Använd bra gluggar

Björn Lindgren har Aftonbladet-fotografen Urban Andersson att tacka för sitt drastiska karriär-byte från försäljningsansvarig för Aftonbladets >

Ställ in följande autofokus..

upplaga till frilansande fotograf. Som 22-åring lockades Björn av tjänstebilen som följde med jobbet, men ledsnade på arbetsuppgifterna alltför snabbt. Urban rekommenderade honom till ett sommarvikariat på Västernorrlands Allehanda i Härnösand. Sedan dess har kameran varit hans redskap, och ofta har han riktat den mot diverse sporter.

– Jag jobbade som utpräglad sportfotograf under sex års tid och fotade allt utom fotbolls-VM, säger Björn. För fem år sedan blev jag pappa, och då kändes det inte så roligt att vara på resande fot hela tiden. Men jag gillar verkligen att fotografera sport fortfarande.

Att stå vid fotbollsplanen är väldigt spännande, oavsett vilken nivå det är på spelarna. Fast det kräver mer av din kamerautrustning. Du bör definitivt vara en van användare av systemkameror, och dessutom ha tillgång till några riktigt bra objektiv. Flugskitsbilder – när motiven är centrerade på långt avstånd – blir ingen glad av, så ett rejält teleobjektiv är ett måste. Gärna zoom så du kan

följa spelarna utan att röra dig. Ibland kan nöden kräva att du bränner av några exponeringar när spelarna är på andra sidan planen (om någon till exempel gör ett osannolikt snyggt mål), men är du ute efter fångslande sportbilder kan du lika gärna låta avtryckarfingret vila tills bollen befinner sig närmare dig.

Fotograferar du stilleben, eller vackra naturvyer, är det okej att jobba lugnt och metodiskt utan att stressa. Resultatet tjänar många gånger på det. Men när du fotograferar sport har du bara en bråkdel sekund på dig att fånga höjdpunkterna.

– Det finns inget större än att stå vid planen. Pulsen är hög, och för att komma därifrån med användbart material krävs det att fotografen hänger med hela tiden.

Gå nära

Det finns lika många strategier att närma sig sportfoto som det finns fotografer. Därför finns varken solklara rätt eller fel, men med sunt förnuft kommer man långt.

Det är till exempel klokt att avhålla sig från att hoppa in i kramhögen efter ett viktigt mål, även om bilderna onekligen skulle bli unika. Men det är helt okej att förflytta sig längs planen under spelets gång för att komma närmare spelet. Samtidigt är det bra att komma ihåg att man missar flera fototillfällen om man rör sig för mycket.

– Att komma så nära som möjligt för att fånga de intensiva situationerna, det är ofta det som gör en bra bild. När man ser uttrycket. Ett exempel på

ETT EXEMPEL PÅ EN JÄTTEBRA BASIC-BILD ÄR TVÅ SPELARE SOM JAGAR MOT FOTOGRAFEN, MED BOLLEN I MITTEN. MAN SER NÄR DE SMÄLLER IHOP, ATT DET GÖR ONT. *Björn Lindgren*

DET FINNS INGET STÖRRE ÄN ATT STÅ VID PLANEN. PULSEN ÄR HÖG, OCH FÖR ATT KOMMA DÄRIFRÅN MED ANVÄNDBART MATERIAL KRÄVS DET ATT FOTOGRAFEN HÄNGER MED HELA TIDEN.

Visst är det trevligt att snacka, men när något händer fotograferar alla i klungan samma sak. Inte heller flyttar jag på mig bara för att alla andra gör det, utan enbart när jag själv ser ett behov av en ny vinkel.

Ett förslag på ungefärligt rörelseschema är att börja vid planens mitt, för att därefter flytta sig mot bortalagets bur. Med lite tur gör det egna laget några mål, och då har man chans på actionfyllda spännande bilder. Fast om bortalaget presterar bättre kanske man bör flytta sig till motsatta sidan.

en jättebra basic-bild är två spelare som jagar mot fotografen, med bollen i mitten. När man ser när de smäller ihop, att det gör ont.

Närkamper ger spännande bilder, liksom om spelaren nickar eller sparkar undan bollen. Man bör även skänka en tanke åt bakgrunden.

– Det blir ointressant om det är för mycket med i bilden. När det gäller översiktsbilder är det oerhört viktigt med innehåll för att de ska funka.

Som Scanpix-fotograf måste Björn ta vissa förutbestämda bilder. Självklart på vad som händer på planen, men även av domaren, tränarna och både hemma- och bortalagets hejarklackar. Under första halvlek sänder han kontinuerligt bilder direkt från kameran så att tidningarna har bildmaterial till artiklarna på internet. Efter matchen tankar han över bilderna till datorn och går igenom materialet lite noggrannare och kompletterar med det som saknas. Ändå har det hänt att Björn blivit väckt mitt i natten eftersom någon tidning kommit på en unik vinkel och har en specifik förfrågan på matchbild.

Blanda jubel och tårar

En strategi som Björn rekommenderar för att täcka in hela matchen är att man tänker igenom vad man vill berätta med sina bilder innan man åker ut till planen. På plats gäller det visserligen att vara öppen för händelseutvecklingen och att vara flexibel, men man kan trots det ändå lägga upp en ungefärlig arbetsmetod på förhand.

– Jag ställer mig till exempel helst inte tillsammans med de andra fotograferna när jag jobbar.

Det gäller att känna av spelet redan från början. Att alltid vara vaksam.

Ytterligare en bra startpunkt är att ställa sig under klacken. Ofta springer målgöraren mot hejarklacken, vilket naturligtvis bör dokumenteras. Liksom de jublande supportrarna. Eller, om chansningen gick åt skogen, de stönande supportrarna. Kontraster förhöjer spänningen i både bild och motiv, så tårar av intensiv glädje är lika betydelsefulla som tårar av besvikelse.

Jaga inte bara bollen. Studera på spelarna och ta bilder som visar hur fokuserade de är.

NÄR DET GÄLLER ÖVERSIKTSBILDER ÄR DET OERHÖRT VIKTIGT MED INNEHÅLLET FÖR ATT DE SKA FUNKA.

FOTO: MAGNUS FRÖDERBERG

motiv för fotografen. Alla barnen vill ha bollen och rör sig i samlad trupp strax efter den, åt vilket håll den än sparkas. Har du bara turen att befinna dig på rätt sida av planen är chansen god att du efteråt kan känna dig nöjd med din – och barnens – insats.

Snabba slutartider

Ta hänsyn till vädret och plåta med ännu kortare slutartider om det råkar vara en dag med knallblå himmel och strålände solsken.

– Det är alltid de aktuella förutsättningarna som gäller. Men jag brukar skruva ner ISO så långt

Därför bör du heller inte glömma bort att fotografera det förlorande laget, även om spelarna själva kanske inte alltid uttrycker samma intensiva sorg som de trogna anhängarna.

Roligt nog går tipsen att applicera på såväl seriematcher (men kontakta gärna hemmalagets kansli innan och hör efter att det går bra att du fotograferar) som knattefotboll.

De allra yngsta fotbollsspelarna är ett tacksamt

det är möjligt och fota med extremt korta slutartider, minst en tusendels sekund för att få skärpa i bilderna.

Är vädret grått och fuktigt är det lika viktigt att skydda både kameran och dig själv mot vätan. Fotbollsmatcher kan bli utdragna historier och du ska behålla fokus och skärpa ända till slutet.

När du fotograferar fotboll är det bara att slösa med exponeringarna. Ställ kameran på serietag- >

Ha med dig nötter eller russin och dricka så du orkar fotografera under hela matchen. Flera minneskort är givetvis nödvändigt.

JAG STÄLLER MIG HELST INTE TILLSAMMANS MED DE ANDRA FOTOGRAFERNA NÄR JAG JOBBAR. VISST ÄR DET TREVLIGT ATT SNACKA, MEN NÄR NÅGOT HÄNDER FOTOGRAFERAR ALLA I KLUNGAN SAMMA SAK.

Var generös. Delar du med dig av webbilder till klubbarna får du en god relation med lagen samtidigt som du får ut ditt namn som fotograf till publiken.

ning och följ motivet medan fingret pressar mot avtryckaren. Du kommer oundvikligen att missa några av matchens pärlor, men såvida du inte kan utveckla ett extra öga i pannan är öronen ditt enda extra hjälpmedel. Har du missat ett mål hör du på publiken att du snabbt måste byta fokus, och kan illustrera målet i efterhand genom glädjen, eller sorgen, publiken och spelarna visar.

Bäst är att ta några exponeringar innan matchen och läsa av resultatet i histogrammet. När spelet är igång hinner du inte titta på bilderna. Fotografera även under halvtid, ta bilder på spelarbytena, liksom domaren – och glöm inte föräldrarna.

Laget kommer senare att vara mycket tacksamt om du erbjuder dem kopior att publicera på sin webbplats.

Bygg på erfarenheten

Även om du har högre ambitioner än att fotografera entusiastiska barn är det ändå en god idé att börja på en lite mer avslappnad nivå för att jobba dig uppåt. Så småningom kan du ha fått ihop tillräckligt med material för en webbportfolio – men sålla då hårt och visa enbart de bästa bilderna! – som kan ge dig tillträde till större matcher som till exempel i Allsvenskan. Ofta förhör de sig om det finns en uppdragsgivare i bakgrunden, men beroende på trycket från media kan det i vissa fall räcka med att fotografera för en supportersida.

När du kommer upp dig kan du bespara dig mycket frustration om du innan matchen undersöker lagen som du ska fota. Internet är en källa till både stort och smått, och på youtube kan du eventuellt hitta »det bästa av«-klipp som avslöjar spelarnas egenheter. Som om någon med en intressant segergest sannolikt rusar åt ett visst håll direkt efter målskottet. Även om du inte kan hoppas på Nanis frivolter eller de otämjbara lejonens dans vid hörnflaggan är ju även en utsträckt tunga något utöver det vanliga.

BJÖRN LINDGREN

Bor Helsingborg

Född 1964

Familj Fru Caroline och sönerna Leo och Oscar

Utrustning Nikon D3 tillsammans med brännvidder från 14mm till 200-400mm plus konverter 1.4 och 2.0. (Urustningen kommer att förändras under 2010.)

Sportmotiv Har fotograferat i princip alla sporter och händelser utom fotbolls-VM.

Pris Björn vann Årets sportbild 2004 med fotot av Eric Schlopy som kraschade under världscuppremiären.

